

CENTRUM VOOR
MILITAIRE GESCHIEDENIS

INVENTARISSEN

CENTRE
D'HISTOIRE MILITAIRE

INVENTAIRE

R; BOIJEN
VORSER

INVENTARIS VAN HET ARCHIEFFONDS

“1914-1918 – I. – PERSONALIA”

KONINKLIJK LEGERMUSEUM
Jubelpark 3
B – 1040 brussel

MUSEE ROYAL DE L'ARMEE
Parc du Cinquenaire 3
B – Bruxelles

INLEIDING

Het uitgebreide archief over de eerste wereldoorlog, dat zich op het koninklijk Legermuseum bevindt, zal in drie delen geïnventariseerd worden.

Het eerste ("Personalia") bevat de persoonlijke papieren van een aantal personen, zowel militairen als burgers.

Deel twee zal de stukken behandelen over de Vlaamse kwestie, de weldadigheidscomités (zoals "Belgian Babies", "Belgian Orphan Fund", "St. Elisabeth Fund"), de ravitaillering (zoals het Spaans-Nederlandse Comité voor de bescherming van de ravitaillering en het "Ministère du Blocus et des Regions libérées - Comité de restriction des approvisionnements et du commerce de l'ennemi"), de U.S.A. (vnl. stukken i.v.m. de Belgische ambassade en de activiteiten van de Belgische militaire attaché in Washington, kolonel Osterrieth), Rusland (met de Belgische autokanonnen), Zwitserland (papieren van het Belgisch gezantschap te Bern), de pers en de propaganda.

Het derde deel tenslotte zal meer speciaal het militaire karakter van WO I bespreken Belgisch leger, Duits leger, diverse eenheden, gekwetsten, geïnterneerden. Het bevat ook bescheiden over de Duitse bezetting in België en het Belgische bezettingsleger in Duitsland.

Verder dient vermeld, dat er zich op het Museum ook enkele tienduizenden dossiers bevinden (nog niet geïndexiseerd) betreffende gevangenen in Duitsland en geïnterneerden in Nederland en Zwitserland. De daarbij horende persoonlijke steekkaarten, met alle nuttige gegevens, worden thans gerangschikt.

Het deel "Personalia" bevat een groot aantal dagboeken van militairen en burgers. Van de militairen hebben we getracht hun opeenvolgende eenheden terug op te sporen, zodat gemakkelijker nagegaan kan worden, waar zij verbleven en aan welke operaties zij deelnamen. Vooral interessant zijn de dagboeken van de latere Gentse advocaat Bocklandt, René Deckers, Dr. med. Duwez, ook en beter gekend als Max Deauville, Léon Hennebicq, en de kunstenaars André Lynen en James Thiriar. Opmerkelijk zijn eveneens de herinneringen van Van Cauteren, omdat het hier bewaarde exemplaar de schrappingen bevat, die de censuur in Le Havre deed aanbrengen. Het dagboek van de gezusters Bieswal is een onuitputtelijke bron met inlichtingen over het leven te Veurne (waar ze woonden) en De Panne (waarheen ze gevlucht waren). De collectie dagboeken geeft een treffend beeld van het soldatenleven. Over algemene politiek kan weinig gevonden, maar des te meer over de soms schrijnende levensomstandigheden, waarin de soldaten gedurende de vier jaren van de !Grote Oorlog" moesten leven. Daarnaast zijn er nog ettelijke brieven, waarbij vooral de aandacht dient gevestigd op de correspondentie tussen de gebroeders August (dokter) en Flor (aalmoezenier) Fierens. Belangrijk is ook de correspondentie van Julie Flament, die, als "Le Débourreur", artikelen schreef in Le XXe Siècle en La Nation Belge. -

Het Museum bewaart ook de zeer omvangrijke (maar niet geclasseerde) correspondentie van Albéric Brulé, die onder het pseudoniem van "Théo Dore" het hulpfonds "On pense à toi, Soldat" oprichtte en zich door het inrichten van ontspanningsavonden enorm verdienstelijk maakte; ze wordt in het tweede deel opgenomen.

Tenslotte weze opgemerkt, dat in het archieffonds "Personalialia-I" nog een groot aantal papieren berust betreffende de eerste wereldoorlog, hoofdzakelijk afkomstig van hogere officieren, o.m. van luitenant-generaal Baltia, luitenant-generaal Bansart, majoor Blot, majoor Comhaire, luitenant-generaal de Ceuninck, luitenant-generaal A. de Selliers de Moranville, luitenant-generaal F. de Selliers de Moranville, generaal-majoor Dewaele, luitenant-generaal de Witte de Haelen, majoor Dubar, luitenant-kolonel Frsncotte, luitenant-generaal Herbiet, luitenant-generaal G. Leman, luitenant-generaal Lot z, luitenant-generaal Maton en luitenant-generaal Michel du Faing d'Aigremont.

De zgn. "Carnets de Campagne", die de officieren, uit hoofde van hun positie moesten bijhouden, werden hier niet opgenomen. Ze worden wel, per eenheid, in het derde deel geclasseerd.

INVENTARIS (1)

Doos 1

1. Kroniek van de gebeurtenissen in Sougné-Rernouchamps en voornamelijk in het klooster St. Raphaël, van het begin van de oorlog tot aan de ontruiming van het klooster door de Duitsers. Auteur is een anoniem gebleven Pater Salesiaan van het klooster.
6 augustus 1914 - 23 augustus 1914, 25 pp., ins. (fotocopie).
2. Dagboek van een Belgisch soldaat (naam onleesbaar, eenheid onbekend) die aan het gevecht van Sart-Tilmant (6 augustus 1914) deelnam. Het bevat ook inlichtingen over de kampen van Zeist en. van. Amersfoort. 2 augustus 1914 - 13 oktober 1914, 72 pp., ins..
3. Fragment van een dagboek met algemeen nieuws en gebeurtenissen te Brussel. Auteur is onbekend.
10 januari 1916 - 1 mei 1916, pp. 1302-1355, getypt.

4. BADOUX, Emile

Badoux, die zijn loopbaan eindigde als generaal-majoor (1934), was bij het uitbreken van de oorlog kapitein, kapitein-commandant in 1915 en majoor in oktober 1918. Hij was aan de genietroepen van de 2e legerdivisie verbonden.

* Herinneringen aan de eerste wereldoorlog: van de 'Mobilisatie tot aan de IJzer, IJzerslag; stabilisatie van het front, bevrijdingsoffensief. 28 pp., getypt.

5. BAPLU, François

Brigadier bij het korps autokanonnen in Rusland.

* Militair identiteitsbewijs voor Rusland.

* Herinneringen aan de IJzerslag, 16 oktober 1914 - 31 oktober 1914, 10 pp., ms.

* Dagboek met lotgevallen van het korps autokanonnen in Rusland, 15 september 1915 - 1 februari 1917. Twee exemplaren: ms. (15 pp.) en getypt (6 pp.)

6. BECQUET, Jean-Marie-Simon (1891-1960)

Becquet vertrok in augustus 1914 uit Mexico, kwam als oorlogsvrijwilliger in Oostende aan op 12 september 1914 en werd ingedeeld bij de 2e cie. karabiniers-wielrijders. Op 25 mei 1916 vertrok hij uit Marseille naar Belgisch Kongo, waar hij vanaf augustus 1917 bij de mitrailleurs van het 12e bn., 4e rgt., brigade Noord ingedeeld werd.

* Dagboek (dl. I: 12 september 1914 - 17 februari 1916; dl. II: 18 februari 1916 - 26 mei 1918), ms.

(1) Gebruikte afkortingen : cie = compagnie, bn = bataljon, rgt = regiment.

*Diversen:over zijn vertrek uit Mexico, 4 stukken.

*Diversen over zijn verblijf in Belgisch Kongo, 21 stukken.

* Ongedateerde nota van Augustin Becquet, broer van Jean en schenker van de papieren, met biografische notities.

7. BENETREAU

Frans soldaat, eenheid onbekend.

* Notitieboekje, december 1916 - oktober 1918.

8. BIESWAL, Estelle

* Oorlogsdagboek, vooral met inlichtingen over Veurne (waar ze woonde) en De Panne (waarnaar ze was gevlucht). Enkele gedeelten zijn geschreven door haar zuster Thérèse en één notitie door haar vader, Leopold. Tijdens de tweede wereldoorlog was het huis van de gezusters Bieswal door de Duitsers bezet. Uit vrees heeft Estelle een aantal passages geschrapt. De schrappingen zijn aangeduid in de tekst met °. 1 augustus 1914 - 29 november 1919, 33 + 378 pp., getypt (door neef Paul Bieswal, bezitter van het origineel).

9. BIETRIX

Frans oorlogsdokter.

Herinneringen aan zijn gevangenschap. Geen datumopgave, ms.

M. BIOT, Paul

Biot was tijdens de eerste wereldoorlog kapitein-commandant bij het transportkorps van de 3e legerdivisie.

* Diverse notities en enkele brieven, 37 stukken.

Doos 2

11. BLANCKAERT, Marguerite

M. Blanckaert werd op 24 februari 1916 door de Duitsers ter dood veroordeeld, omdat zij een vierhonderdtal Belgen, Fransen, Engelsen over de Belgische-Hollandse grens hielp. Enkel dagen later werd de straf, door tussenkomst van de Nederlandse gezant, van Vollenhoven, van de Amerikaanse gezant, Brand Whitlock, en van de pauselijke nuntius, omgezet in levenslange dwangarbeid. Zij verbleef tot het einde van de oorlog in het kamp van Siegburg.

* Diverse herinneringen aan Marguerite Blanckaert, 47 stukken. * Gedenkschrift, 35 pp., getypt.

12. BOCKLANDT, A.

Advocaat uit het Gentse, was soldaat bij het le bn. van het 8e linie.

* Oorlogsherinneringen (I: Tot aan de val van Antwerpen; II: De IJzerslag; In de loopgraven; III: Zege-offensief; IV: Na de wapenstilstand). 187 pp., ms. (fotocopie). Tekst opgesteld in 1923.

13. CARTUYVELS, Georges-Emile-Edmond-Guillaume(° Ath, 1895)

Architect. Oorlogsvrijwilliger. Diende als korporaal van 24 april 1915 tot 21 oktober 1915 in het instructiekamp van Parigné-l'Evêque, van 22 oktober 1915 tot 27 december 1916 bij het 8e of 10e linie (2), van 28 december 1916 tot 8 oktober 1918 bij het 18e linie en daarna bij de divisie-intendance.

* Persoonlijke papieren (vuurkruiserskaart, mobilisatieboekje, diploma's, attesten, enkele brieven), 55 stukken.

* Dagboek, 21. oktober 1915 - 22 juni 1916, 75 + 6 pp., ms.

14. COGGE, Karel-Lodewijk (3)

Sasmeester.

* Knipsels, 7 stukken.

* Rapport van K.L. Cogge over de overstromingen aan de IJzer, opgesteld op 29 augustus 1917, ms. (fotocopie).

* Notitie van ereluitenant-kolonel C. Cogge, zoon van Karel, over de rol van zijn vader, getypt.

* Verklaring van Clementine Cogge, dochter van Karel, over de rol van haar vader, opgesteld in 1955, ms.

* Brief van ereluitenant-kolonel C. A. C. Cogge aan Schoofs, hoofdredacteur van "Het Strijdersblad", 20 oktober 1954, over de rol van sasmeester Cogge.

15. de BORCHGRAVE d'ALTENA, Ferdinand burggraaf -

Kapitein-ter-zee. Tijdens de eerste wereldoorlog hoofd van "Service de la défense côtière belge".

* Dagboek, 1 augustus 1914 - 30 oktober 1914, ms.

Doos 3

16. DECKERS, René

Soldaat bij het 4e rgt. vrijwilligers (4 augustus 1914 - 10 december 1914), bij de 3e cie., le bn., 2e linie (11 december 1914 - 1 juni 1916), bij het le bn. genie-bruggebouwers (2 juni 1916 - 2 januari 1917), bij de le batterij, le artillerie (3 januari 1917 - 7 december 1917) en de 48e batterij, le artillerie (8 december 1917 - einde oorlog).

(2) Volgens vuurkruiserskaart: 8e linie; volgens persoonlijke notities en andere officiële stukken : 10e.

(3) In de bibliotheek van het Legermuseum, onder nr. At-14-XII-87, bevindt zich nog een getypte tekst van ereluitenant-kolonel Cogge, daterend uit 1951, met als titel: "Regards rétrospectifs sur l'histoire de l'inondation de l'Yser en octobre 1914" met daarin ook uittreksels uit de memoires van K.L. Cogge.

* Dagboek, 4 augustus 1914 - juni 1919, 332 pp., getypt.

17. de HEUSCH, Alice barones -, geboren van der STRAETEN (1862-1947).

Verpleegster tijdens de eerste wereldoorlog.

* Diversen, 13 stukken.

18. DELPOSSE, Léon-François (1872-1955)

Kapitein bij de grenadiers (1 augustus 1914), bij de staf van de 6e legerdivisie (31 augustus 1914), kapitein-commandant (29 november 1914). Eindigt zijn loopbaan als erekolonel. Geïnterneerd in Nederland en in Den Helder tewerkgesteld, 15 oktober 1914 - 18 december 1918.

* Diversen, 17 stukken.

19. de RADIGUES, Xavier Oorlogsvrijwilliger, korporaal bij het 8e linie.

* Fragment uit zijn dagboek (beschrijving van een schermutseling aan de IJzer in oktober 1914), 8 pp., getypt.

20. DE RIDDER, Edouard

Soldaat bij de 51e batterij, 1e groep, 3e rgt. artillerie.

* Oorlogsdagboek, 29 juli 1914 - 1 augustus 1919, 42 pp., ms.

21. DESCLEE, J.

Leerling (le peloton) aan het C.I.S.L.A. (Centre d'instruction pour Sous-Lieutenants Auxiliaires) te Gaillon.

* Dagboek van zijn verblijf, met nota's over de opleiding, 14 april 1915 - 31 mei 1915, ms., 3 boekjes.

22. DOGOT, René Oorlogsvrijwilliger, sergeant bij de 6e cie., 4e linie. Eindigt zijn loopbaan als erereserve-majoor.

* Persoonlijke papieren en notaboekje, 7 stukken.

23. DUFFOUR Frans luitenant-kolonel der infanterie, professor in de militaire geschiedenis aan de Ecole Supérieure de Guerre (Parijs).

* Zeven conferenties, die Duffour gaf in de zitting 1919-1920 aan de Ecole Supérieure de Guerre, handelend over de eerste wereldoorlog.

24. DURBECQ, L.

* Herinneringen aan zijn verblijf als kind in Groot-Brittannië tijdens de eerste wereldoorlog, 29 pp., ms.

25. DUTRIEU, Helene (Doornik, 1877 - Parijs, 1961) Pilote.

- Diversen, 18 stukken

Doos 4

26. DUWEZ, Maurice (pseudoniem : Max DEAUVILLE)

Dokter en letterkundige, aanvankelijk bij het 4e karabiniers (5e legerdivisie). Na de verliezen te Wakkerzeel werden de karabiniers heringedeeld in 2 regimenten. Dr. Duwez werd verbonden aan het 1e. In januari 1915 ging hij over naar het regiment grenadiers.

* Oorlogsherinneringen, augustus 1914 - oktober 1916, 380 pp., ms. 31 notaboekjes met notities en krantenknipsels, die dienden als basis voor zijn herinneringen.

Doos 5

27. FIERENS, August (1881-1964)

Antwerps frontdokter.

' Brieven aan zijn echtgenote (1914-1917) handelend over familiezaken en frontleven, en een fragment van zijn dagboek, 146 stukken, ms. (fotocopieën).

* Brieven die hij ontving, hoofdzakelijk van zijn echtgenote (1916-1918)) handelend over familiezaken en frontleven, 49 stukken, ms. (fotocopieën).

28. FIERENS, Flor (1885-1948)

Antwerps frontaalmoezenier, broer van voorgaande. Verbonden aan vestingartillerie te Antwerpen (18 augustus 1914), hoofdkwartier (6 december 1914), groep kanonnen "120 lang" (1 april 1915), 1e regiment artillerie (23 september 1915), 2e regiment zware artillerie (2 januari 1917), 1e regiment zware artillerie (datum onbekend).

* Brieven aan zijn broer August en/of diens vrouw, Jeanne, handelend over frontleven, familiezaken en enkele over de toestand der Vlamingen aan het front (vooral het geval aalmoezenier Vandermeulen), 1915-1918, 89 stukken, ms. (fotocopieën).

Doos 6

29. FLAMENT, Julien (Luik, 1884)

Journalist bij "Le XXe Siècle" en "La Nation Belge" Schreef artikelen onder pseudoniem "Le Débourreur". Voor hij bij de kranten schreef, was hij een tijd bij de Gezondheidsdienst ingelijfd. -

Brieven waaronder enkele van na 1918 i.v.m. oud-strijdersverenigingen, 731 stukken.

Doos 7

30. FONCK. Antoine

Lansier bij het 1e eskadron van het 2e lansiers. Eerste Belgische gesneuvelde (Thimister, 4 augustus 1914).

Dossier samengesteld door ridder Albert de Selliers de Moranville (1965-1971), 166 stukken.

31. GAEBEL, Max

Verbonden aan de 2e batterij kanonnen '120 lang", en vanaf 25 januari 1918 bij de 2e sectie autokanonnen.

Dagboek, 15 juni 1915 - 10 maart 1919, ins., 4 notaboekjes.

32. GAREZ, Joseph

Frans soldaat bij het 42e artillerie, "groupe territorial",. 33e. sectie, krijgsgevangen in het kamp Wahn.

Diverse correspondentie, 31 stukken.

Dagboek, 13 augustus 1914 - 15 augustus 1916,-ms.

33. GORREUX, Henri-Lucien (° 1890)

Soldaat bij het 2e karabiniers (5 augustus 1914-19 oktober 1914 en van 1 april 1915 - 17 april 1915), bij de compagnie geniebruggebouwers (18 april 1915 - 15 juli 1917 en van 26 september 1917 tot 26 januari 1918), bij het korps genie-wielrijders (27 januari 1918 -4 juli 1918)

* Diversen, 5 stukken.

34. GOTTSCHALK, Max Advocaat bij het Beroepshof te Luik

* Briefwisseling betreffende processen, waarbij hij voor de Belgische

krijgsraden pleitte, 1914-1918, 108 stukken.

35. GREINER, Georges (Antwerpen, 1899) Havenarbeider.

* Diversen, 7 stukken.

Doos 8

36. HEYN, Robert Duits soldaat, Seeflugstation Flandern II. -

Ontvangen brieven van naaste familie, 1914-1918, 125 stukken.

37. HELA, Fernand-Henri (1887-1966)

Frontdokter bij het 5e linie.

*Dagboek, 1917-1922.

*Diversen, 8 stukken.

Doos 9

38. HENNEBICQ. Leon

Advocaat, stafhouder, tijdens de eerste wereldoorlog kapiteincommandant bil het Transport langs binnenwateren (T.E.I. Transport par eaux intérieures).

Oorlogsherinneringen "Notre Mère, la Guerret, getypt, 4 din., 2027 60 pp.

- 26 juli 1914 - 14 oktober 1915 (pp. 1-487)
- - 14 oktober 1915 - 30 mei 1915 (pp. 488-1089)
- - 30 mei 1915 - 2 december 1916 (pp. 1090-1500)
- - 25 april 1917 - 11 november 1918 (pp. 1501-2027) + epiloog (PP.1-60).

Doos 10

39. HUYGENS Yann (Antwerpen, 1893 - Kaaskerke, 1917)

Soldaat bij de 2e cie., le bn. 6e linie. Gesneuveld.

* Nummer van "Le Patriote Belge", 14e jg., nr. 157, 16-22 december 1917 met overlijdensbericht van Huygens.

*Drie schriften met gedichten aan het front geschreven, ms.

40. JOOSTENS, Victoire

* Brieven van Belgische krijgsgevangenen aan mej. Victoire Joostens uit Brussel (Etterbeek), 156 stukken.

41. LACROIX, René

Soldaat bij de 2e cie., 3e bn., 12e linie en vanaf 15 april 1917 bij de staf le groep, le regiment zware artillerie.

* Dagboek, 5 augustus 1914 - 9 november 1918, ms., 3 notaboekjes.

42. LAERENS, Jean

Onderofficier bij de 107e batterij, 6e artillerie.

* Dagboek (met knipsels en foto's), 3 augustus 1914 - 21 november 1918, ms., 6 notaboekjes.

Doos 11

43. LEFEVRE. René-A.H

Brancardier bij de 9e cie, 23e Llinie.

*Campagne van 1914, tekst opgesteld in het gevangenenkamp te Munster tussen 14 september 1914 en 27 februari 1915, ms. en transcriptie, 27 pp.

* Dagboek (aan het front), 10 september 1917 - 14 november 1918, ms., 6 notaboekjes.

44. LIEVENS, Gabriël

Hoofdambulancier Rood-Kruis te Namen, bij het begin van de oorlog verbonden aan de 4e legerdivisie, daarna werkzaam in de polykliniek van Namen. Deed ook aan spionage.

*Diversen, 11 stukken

* Dagboek, 4 augustus 1914 - 12 november 1918, ms., 5 notaboekjes.

45. LUCAS, René

Korporaal bij de mitrailleurs van het 7e linie en vanaf 1 oktober 1917 bij de 12e cie. van het 17e linie.

*Diversen, 7 stukken.

46. LYNEN, André (Antwerpen, 1888)

Schilder, oorlogsvrijwilliger, eerst in het instructiecentrum van de artillerie te Eu, daarna bij de cinematografische dienst van het leger.

*Briefwisseling, 13 stukken.

* Notaboekje, s.d.

* Dagboek, 3 september 1916 - 1 januari 1917, ms.

47. MAISIN, J.

Militair dokter in Belgisch Xongo.

*Briefwisseling, 1912-1918, 6 stukken.

48. MALFAIT, Charles(' 1897)

Bij begin van de oorlog, soldaat bij het 7e linie, sergeant (10 maart 1916), adjudant (16 juli 1916), overgang naar 23e linie (22 juli 1916), gecommisionneerd hulpofficier (9 januari 1917), hulponderluitenant (9 november 1918).

* Brief aan Malfait, 14 juni 1915, met inlichtingen over het leven aan het C.I.S.L.A. (Centre d'Instruction pour Sous-Lieutenants Auxiliaires) en te Gaillon. Afzender onbekend. Joe English aan Malfait, i.v.m. een serie postkaarten, s.d.

* Dagboek, 9 maart 1916 - 30 mei 1916, ms., met aantekeningen over het leven aan het C.I.S.L.A. en de opleiding.

* Notitieboekje, 24 maart 1918-9 april 1918, ms.

* Cursus over wapens en bewapening, gegeven aan het C .I.S .L .A., ms.

43. MERCIER. kardinaal.

*Diverse knipsels en notities, 15 stukken.

Doos 12

50. ORIANNE, J. (Mej.)

Orianne hield zich tijdens en na de eerste wereldoorlog bezig met begraafplaatsen der gesneuvelden en oprichten van oorlogsmonumenten.

*Bundel brieven, knipsels, uitnodigingen e.d. , 1914-1932.

Doos 13

51. OUWERX, Paul (° 1894)

Student in de geneeskunde te Leuven. Bij het begin van de oorlog in het instructiekamp van de 5e legerdivisie. Sergeant op 11 augustus 1915, adjudant op 31 oktober 1915. Aangeduid voor het le linie op 31 oktober 1915. Op 15 februari 1917 gecommisioneerd tot hulpofficier van de infanterie. Op 10 april 1913 overgegaan naar de administratietroepen van de gezondheidsdienst (hospitaal van Hoogstade), hulponderluitenant op 9 november 1918. Eindigt zijn militaire loopbaan als kapitein le klasse dokter (1936)

* Notaboekje met cursus over offensieve aanval, os.

* Dagboek voor de periode van 8 februari 1915 tot 20 oktober 1915, ms.

* Dagboek voor de periode van 29 januari 1917 tot 25 september 1917, os.

52. PETITJEAN, Octave (° 1874)

Journalist bij "La Nation Belge".

* Brieven die Petitjean kreeg van soldaten, betreffende gesneuvelden en vermisten, 1915-1913, 11 stukken.

53. PEVEE, Paul (° 1889)

Dr in de rechten, lid van de Burgerwacht te Luik. Verbleef te Luik tijdens de oorlog. Na de oorlog advocaat bij het Hof van Beroep te Luik en nadien secretaris-generaal van S.A. Cockerill-Seraing.

* Diverse persoonlijke papieren en stukken betreffende de Duitsers te Luik, os. en gedrukt, 61 stukken.

* Copieën van krantenartikelen, os. en getypt, 23 stukken.

54. PIERARD. Roger

Frans soldaat.

*Brieven aan een vriend, geschreven vanuit Ambulance 16/17 - Secteur 5. 1915-1916. 11 stukken.

55. PILLE. Rodolf

Sergeant bij het 24e linie, gesneuveld in 1918.

*Dagboek, 29 juli 1914 - 9 oktober 1914, ms. , 6 boekjes. Met uitgebreide notities over de gevechten te Halen, Zemst, Hofstade, Tremelo. Epegem, Dendermonde en Duffel.

56. POLLET, Arthur (1870 - 1916)

*Herinneringen aan Pollet, in het kamp van Casteau op 2 maart 1916 terechtgesteld, en aan de gevangenschap te Siegburg van zijn echtgenote, Mevr. Pollet-Trigalet, 22 stukken.

57. RANTZ, Alice, geboren DESGUIN

Richtte in augustus 1914 het werk 'Pour nos Soldats - Voor onze Soldaten' op.

*Briefwisseling, 1914, 6 stukken.

*Brief van Berthe Rantz, dochter van Alice, aan J.R. Leconte, hoofdconservator van het Legermuseum, betreffende de papieren Rantz, 1976.

58. RISACK, Henri

Belgisch soldaat - eenheid onduidelijk.

* Dagboek, 4 augustus 1914 - 10 oktober 1914, met relaas van de terugtocht van Verviers tot aan de Nederlandse grans, ms.

* Brieven aan Mevr. C. Maisier te s' Gravenhage met beschrijving van het leven aan het front, 1915-1917, 12 stukken.

59. ROEYERS, Henri-August (1894-1920)

Soldaat bij het 7e linie. Overleden te Montana (Zwitserland) aan tuberculose, opgedaan tijdens de oorlog.

* Militair identiteitsbewijs.

* Twee notities voor zijn broer, 1918-1920, ms.

*Telegram met overlijdensbericht, 1920.

60. ROTHERMEL, Maurice-Guillaume-Henri (1877-1939).

Kapitein en kapitein-commandant (29 november 1914) bij het 2e jagers te paard, le groep, 2e eskadron. Op 10 juli 1917 overgegaan naar de staf van de 3e cavalerie-brigade. Op 5 februari 1918 terug bij het 2e lagers te paard. Eindigt zijn loopbaan als luitenant-kolonel (1933).

* Dagboek, 25 augustus 1914 - 13 oktober 1914, ms.

* Notaboekje met voorstellen tot bevordering aan het C.I.S.L.A., zonder datering, ms.

Doos-14

61. RUTTIENS, Maurice

Sergeant bij de 2e groep hulptroupen der genie.

*Diversen, 1915-1922, 8 stukken.

62. SMEKENS, Jean-Baptiste (° 1882)

Oorlogsvrijwilliger, soldaat bij de 3e cie., le bn., 3e jagers te voet.

* Diversen, 1914-1931, 14 stukken.

63. STOOP, Gustaaf-Paul-Frans (° 1851)

Antwerps advocaat.

*Dagboeknotities, 3 januari 1914 - 13 oktober 1916, ms.

* Identiteitskaart, door de Duitsers uitgereikt in 1915.

64. THIRIAR, James (1889-1965)

Schilder en tekenaar. Tijdens de oorlog achtereenvolgens bij de 28e batterij, 5e artillerie, bij de staf van de 2e legerdivisie en bij de topografische dienst van het leger.

* Dagboek, augustus 1914 - september 1917, ins.

65. TRESIGNIES, Leon (1886-1914)

Korporaal bij de 2e cie., 3e bn., 2e jagers te voet. Gesneuveld op 26 augustus 1914 te Grimbergen (Verbrande Brug).

* Diversen betreffende de heldendood van Tresignies (uittreksel uit legerdagorder, knipsels, laatste notitie van Tresignies enz.) en krantenknipsels betreffende herdenkingen, 29 stukken.

66. VAN CAUTEREN, Willy

Journalist. Soldaat bij het korps Kongolese Vrijwilligers, krijgsgevangene tot oktober 1918.

* Getypt exemplaar van zijn herinneringen aan de krijgsgevangenschap met de in oktober 1918 aangebrachte schrappingen door de Belgische censuur in Le Havre; 367 p. getypt + 4 p. ins., deze laatste opgesteld in november 1918.

* Briefwisseling betreffende het publiceren van zijn memoires, 1918-1920, en knipsels, 26 stukken (4).

67. VAN CAUWENBERGH, Edmond

Oorlogsvrijwilliger.

* Uittreksel uit "Le Sportif de Paris" 14 en 21 oktober 1914, 1 stuk.

(4) Uitgegeven onder de titel La guerre et la captivité Journal d'un prisonnier de guerre en Allemagne Brussel-Parijs, G. Van Oest en Cie., 1919, 367 pp.

68. Van Damme Georges (1889-1937)

Soldaat bij de sanitaire treinen van de gezondheidsdienst.

*Brieven aan zijn vriend Fritzhof van Thienen in Nederland, 1917-1929. 52 stukken.

69. VANDECAPELLE, Albert-J.-Camille (° 1861)

Leuvens fabrieksdirecteur.

*Diversen (enkele betreffende opeisingen), 1914-1918, 8 stukken.

Doos 15

70. VAN ETTERYCK, Victor-Edouard (° 1890)

Soldaat bij de 4e cie., 3e bat.) 4e linie.

*Notaboekje met overzicht van de plaatsen, waar hij vertoefde, 18 augustus 1914 - 20 januari 1915, ms.

71. VAN ISEGHEM, André-Charles (° Gent 1865)

Dr in de rechten, districtscommissaris in Belgisch Kongo (Elisabethstad).

*Diversen (paspoorten uitgereikt in België en in Kongo, visa, Duitse "Ausweise", ook op naam van zijn echtgenote, Marie-Thérèse JANSSEN), 1914-1918, ms, en gedrukt, 31 stukken.

72. VAN LOOCKE, Emile (St.-Andries, 1894 - Merkem, 11 september 1918) en VAN LOOCKE., Paul (Aalter, 1893 - Bos van Houthulst, 22 september 1918).

Emile: eerst in instructiekamp van de 6e leerdivisie (september 1914), dan le karabiniers (14 februari 1915), 4e linie (6 maart 1915), 24e linie (8 december 1916), hulpofficier (8 juli 1916). Op 13 januari 1918 werd hij benoemd tot onderluitenant (met terugwerking tot 8 december 1916) en luitenant (met terugwerking tot 26 december 1917).

Paul: eerst in instructiekamp van de 7e legerdivisie (oktober 1914), dan 4e linie (2 augustus 1915), hulpofficier (8 juni 1916), 24e linie (8 juni 1916), instructiekamp 7e legerdivisie (10 januari 1918), 24e linie (1 mei 1918). Werd op 13 januari 1918 benoemd tot onderluitenant (met terugwerking tot 8 december 1916) en luitenant (met terugwerking tot 26 december 1917).

* Diverse briefwisseling van en aan beide broeders, en aan hun vader, met betuigingen van deelneming bij het overlijden van Emile en Paul. Hierbij ook een aantal brevetten en diploma's. 134 stukken.

* 4 notaboekjes van Paul Van Loocke, ms.

73. VAN PUYVELDE, Leo (1882-1965).

Kunsthistoricus. Professor aan de Ecole des Hautes Etudes te Gent en later aan de universiteit van Luik. Tijdens de eerste wereldoorlog werkzaam in Nederland bij het Office Belge, een inlichtingenbureau van de Belgische regering in Den Haag. Tevens medewerker aan de 'Nieuwe Rotterdamsche Courant'.

*Brieven van Fernand Passelecq (5) aan LVP i.v.m. algemene politiek, Vlaamse beweging en het voeren van propaganda, 10 maart 1916 - 20 september 1917, 53 stukken.

* Brieven van het Office de la Propagande belge aan LVP (getekend: J. Melot, Fernand Peltzer, L. Van der Essen) i.v.m. Vlaamse kwestie, propaganda en algemene politiek, 16 oktober 1916 - 30 mei 1919, 47 stukken.

* Telegrammen, die LVP ontving van F. Passelecq, met regeringscommuniqués, om te publiceren in de "Nieuwe Rotterdamsche Courant", 1917-1918, 12 stukken.

*Diverse briefwisseling, 1916-1919, 12 stukken.

74. VAN ROLLEGEM, R.

Piloot, tijdens de eerste wereldoorlog verbonden aan de Franse Luchtmacht, esc. MS26.

*Oorlogsherinneringen, specifiek over luchtgevechten en enkele interessante gegevens over baron A. von Richthofen, de Duitse luchtaas, 16 pp., getypt.

Doos 16

75. VRANCKX

*Dagboek van de gebeurtenissen in bezet België, 20 augustus 1914 -23 november 1918. 3 exemplaren (1 ms. en 2 getypt).

76. WAGE.MANS, Godfroid (Hasselt, 1892)

Onderluitenant op 30 november 1913. Op 1 augustus 1914 bij de 1e batterij, 2e groep, 14e artillerie. Luitenant op 8 oktober 1915, kapitein op 26 maart 1918. Eindigt zijn loopbaan als generaal-majoor (benoemd op 26 maart 1948).

* Notitieboekje, s.d., ms.

77. WAROUX, Fernand (° 1894)

Oorspronkelijk bij de 4e cie., 3e bn., 1e rgt. grenadiers. Daarna naar de luchtmacht (22 december 1917), Behaalde het burgerbrevet op 1 februari 1918, en het militair brevet op 31 juli 1918. Op 8 september 1918 benoemd tot sergeant-majoor bij het 11e jachtscadrille.

* Dagboek, 13 augustus 1915 - 22 november 1918, ms. , 2 boekjes.

(5) Fernand PASSELECQ (1876-1951). Liberaal, advocaat en publicist. Tijdens de eerste wereldoorlog directeur van het Bureau de Documentation belge bij de ministeries van Oorlog en van Buitenlandse Zaken in Le Havre.

ZAAKNAMEN

Aalmoezeniers : 28
Ambulance 16/17 (Frankrijk) : 54
Artillerie, kanonnen '120 lang" : 28, 31
Artillerie, instructiecentrum van de- te Eu (Frankrijk) : 46
Artillerie. le regiment 16, 28
3e regiment : 20
5e regiment : 64
6e regiment : 42
14e regiment : 76
Artillerie, zware-, le regiment : 28, 41
2e regiment : 28
Artillerie, vesting- (Antwerpen) : 28
Artillerie (Frankrijk), 42e regiment, 11-groupe territorial" : 32
Autokanonnen : 31
Autokanonnen in Rusland : 5

Begraafplaatsen : 50
Bevrijdingsoffensief : 4, 12
Bezetting (Duitse) : 1, 3, 11, 44, 53, 56, 63, 71, 75
Brancardiers : 43,44
Bureau de Documentation Belge : 73

Cavalerie, 3e brigade : 60
Censuur (Belgische) : 66
Cinematografische Dienst van het Leger : 46
C.I.S.L.A. (Centre d'Instruction pour Sous-Lieutenants Auxiliaires) : 21, 48, 60

Dichters : 39
Dokters : 9, 26, 27, 37, 47
Duitse bezetting : zie Bezetting (Duitse)
Duitse militairen : 36, 74

Ecole Supérieure de Guerre (Parijs) : 23
Escadrille (jacht), 11e : 77
Escadrille 1S26 (Frankrijk) : 74

Franse militairen : 7, 9, 23, 32, 54

Getherneerden in Nederland en Zwitserland : 2, 18, 59
Genie-bruggebouwers (pontonniers) : 16, 33
Genie,hulptroepen : 61 Genie-wielrijders : 33
Gesneuvelden : 50, 52
Gevangenenkampen 43 (Munster); 11, 56 (Siegburg); 32 (Wahn)
Gevechten en veldslagen : Bevrijdingsoffensief : 4, 12; Dendermonde Duffel : 55; Epegem 55;
Grimbergen (Verbrande Brug) 65; Halen 55; Hofstade 55; Houthulst (bos van-) : 72 ; IJzer : 12, 14,
19; Sart-Tilmant : 2;
Tremelo : 55; Zemst : 55
Gezondheidsdienst : 17, 26, 27, 29, 37, 47, 51, 68
Grenadiers 18, 26
Grenadiers, le regiment 77
Grens (Belgisch-Hollandse) 11, 58

Heldendaden : 65
Hollandse grens : 11,58
Hospitalen : 51 (Hoogstade)

Ijzer, slag aan de- : 4, 5, 12, 14, 19
Ijzer. overstromingen : 14
Instructiecentra C.I.S.L.A. : 21, 48, 60; Eu 46; Gaffion : 21, 48; Parigné-l'Évêque 13, 51, 72.
Interneringkampen : Amersfoort 2; Zeist 2

Jachtescadrille, 11e : 77
Jagers te Paard, 2e regiment : 60
Jagers te Voet, 2e regiment 65
3e regiment : 62
Journalisten 29, 52, 66

Kanonnen '120 lang" : 28, 31
Karabiniers, 1e regiment : 26, 72
2e regiment 33
4e regiment : 26
Karabiniers-Wielrijders : 6
Kongolese Vrijwilligers : 66
Krijgsgevangenen in Duitsland : 9, 32, 40, 43, 66
Krijgsraden (Belgische) : 29
Kunstenaars-soldaten : Cartuyvels 13; English 48; Lynen; 46; Thiriar: 64
Kust (Belgische) : 15, 36

Lansiers, 2e regiment 30
Legerdivisie, 2e : 4, 64
3e : 10
4e : 44
5e : 51
6e : 18,26,72
7e 72

Liefdadigheidswerken	40, 50, 57
Linie, 1e regiment	51
2e regiment :	16
4e regiment	22,70,72
6e regiment	39
7e regiment :	45, 48,59
3e regiment :	12, 13,19,37
10e regiment	13
12e regiment	41
17e regiment :	45
18e regiment :	13
23e regiment	43, 48
24e regiment :	55, 72
Luchtwezen : 25, 74,	77

Mitrailleurs : 6, 45
Mitrailleurs, brigade Noord (Belgisch Kongo) : 6

Nation beige La : 29, 52
Nederlandse grens : 11, 58
Nieuw Rotterdamse courant : 73

Office belge te Den Haag : 73
Office beige de la Propagande : 73
Oorlogsmonumenten : 50
Oudstrijdersverenigingen : 29
Overstromingen (Ijzer) : 14

Patriote belge Le : 39
Politieke gevangenen : 11, 56
'Pour nos Soldats', werk - : 57
Propaganda (Belgische) : 73

Rood-Kruis (Namen) : 44

Saint-Raphaël, klooster te Sougné-Remouchamps : 1
Sanitaire treinen : 68
Seeflugstation Flandern II : 36
Service de la défense cotière belge : 15
Slagen, zie : Gevechten
Soldaten-kunstenaars, zie Kunstenaars-soldaten
Sportif de Paris, Le : 67
Strijdersblad, Het : 14

T.E.I. (Transport pas eaux intérieures) : 38
Topografische Dienst van het Leger : 64
Transportkorps van de 3e legerdivisie : 10
Transport langs binnenwateren : 38

Veldslagen, zie Gevechten Vermisten : 52
Verplegers-Verpleegsters : 17, 44
Verzet : 11, 44, 56
Vestingartillerie (Antwerpen) : 28
Xxe Siècle Le : 29
Vlaamse kwestie : 28, 73
Vliegeniers en vliegeniersters : 25, 74, 77
Vluchtelingen : 8, 24, 73.
"Voor onze soldaten", werk : 57
Vrouwen : 8, 11, 17, 25, 40, 50, 56, 57, 58
Vrijwilligersregiment, 4e : 16

Weldadigheidswerk van Juffrouw Oriane : 50
Weldadigheidswerk "Pour nos Soldats - Voor onze Soldaten" : 57
Weldadigheidswerken (dames die er zich mee bezighouden) : 40, 50, 57.

PERSOONSNAMEN

- BADOUX. Enfle, officier : 4
BAPLU. François, brigadier : 5
BECQUET. Jean-Marie-Simon, oorlogsvrijwilliger : 6
BENETRAU. Frans soldaat : 7
BIESWAL Estelle, vluchteling : 8
BESWAL. Leopold, vader van Estelle : 8
BOESWAL. Thérèse, zuster van Estelle : 8
BIETRIX. Frans militair geneesheer : 9
BIOT. Paul. officier : 10
BLANCKAERT, Marguerite, verzetsvrouw : 11
BOCKLANDT, A., soldaat : 12
BRAND WHITLOCK, Amerikaans gezant te Brussel : 11
- CARTIJVELS, Georges-Emile-Edmond-Guillaume, oorlogsvrijwilliger : 13
COGGE, C.A.C., officier, zoon van K.L. Cogge : 14
COGGE. Karel-Lodewijk, sasmeester te Nieuwpoort : 14
- DEAUVILLE, Max (= DUWEZ, M.), militair geneesheer en letterkundige : 26
de BORCHGRAVE d'ALTENA, Ferdinand burggraaf-, marineofficier : 15
DEBOURREUR, Le (r FLAMENT, J.), journalist en soldaat : 29
DECKERS, René, soldaat : 16
de HETJSCH, Alice barones-, verpleegster : 17
DELPOSSE, Léon-François, officier : 18
de RADIGUES, Xavier, oorlogsvrijwilliger : 19
DE RIDDER, Edouard, soldaat : 20
DESCLEE, J., kandidaat hulpofficier : 21
de SELLIERS de MORANVILLE, Albert, ridder-, oudofficier : 30
DESGUIN, Alice, echtgenote RANTZ : 57
DOGOTI René, oorlogsvrijwilliger : 22
DUFFOUR, Frans officier 23 DURBECQ, L., vluchteling : 23
DUTRIEU, Hélène, vliegenierster : 25
DUWEZ, Maurice (= DEAUVILLE, Max), militair geneesheer en letterkundige : 26
- ENGLISH, Joe, soldaat-kunstenaar : 48
- FIERENS, August, militair geneesheer : 27, 28
FIERENS, Flor, broeder van August, aalmoezenier : 28
FIERENS, Jeanne, echtgenote van August : 27, 28
FLAMENT, Julien (= Le Déboureur), journalist en soldaat : 29
FONCK, Antoine, soldaat, eerste Belgische gesneuvelde : 30
- GAEBEL, Max, soldaat : 31
GAREZ, Joseph, Frans soldaat : 32
GORREUX, Henri-Lucien, soldaat : 33
GOTTSCHALK, Max, Luiks advocaat : 34
GREINER, Georges, Antwerps havenarbeider : 35

- HEYN, Robert. Duits soldaat : 36
EELA, Fernand-Henri. militair geneesheer : 37
HENNEBICQ, Léon. officier : 38
HUYGENS, Yann. soldaat : 39
- JANSSEN, Marie-Thérèse, echtgenote VAN ISEGHEM : 71
JOOSTENS, Victoire, weldadige dame : 40
- LACROIX, René, soldaat : 41
LAERNS, Jean, onderofficier : 42
LEFEVRE, René-A.-H., brancardier : 43
LIEVENS, Gabriel, Naams hoofdambulancier en verzetsman : 44
LUCAS, René, korporaal : 45
LYNEN, André, oorlogsvrijwilliger, soldaat-kunstenaar : 46
- MAISIER, C., Mevrouw : 58
MAISIN, J., militair geneesheer : 47
MALFAIT, Charles, hulpofficier : 48
MELOT, Joseph, propagandist : 73
MERCIER, kardinaal : 49
- ORLANNE, J. (Mej.), weldadige dame : 50
OUWERX, Paul, hulpofficier : 51
- PASSELECQ, Fernand, advocaat, publicist en propagandist : 73
PELTZER, Fernand, propagandist : 73
PETITJEAN, Octave, journalist : 52
PEVEE, Paul, Luiks advocaat : 53
PIERARD, Roger, Frans soldaat : 54
PILLE, Rodolf, onderofficier : 55
POLLET, Arthur, verzetsman : 56
PULLET-TRIGALET, echtgenote van Arthur, verzetsvrouw : 56
- RANTZ, Alice, weldadige dame : 57
RISACK, Henri, soldaat : 58
ROEYERS, Henri-August, soldaat : 59
ROTHERMEL, Maurice-Guillaume-Henri, officier : 60
RUTTIENS, Maurice : onderofficier : 61
- SCHOOFS, journalist, hoofdredacteur Strijdersblad : 14
SMEKENS, Jean-Baptiste, oorlogsvrijwilliger : 62
STOOP, Gustaaf-Paul-Frans, Antwerps advocaat : 63
- THIRIAR, James, oorlogsvrijwilliger, soldaat-kunstenaar : 64
TRESIGNIES, Léon, korporaal, held van Verbrande Brug (Pont-Brûlé) : 65
TRIGALET, Alice, echtgenote Arthur Pollet, verzetsvrouw : 56
- VAN CAUTEREN, Willy, journalist en soldaat : 66
VAN CAUWENWERGH, Edmond, oorlogsvrijwilliger : 67
VANDAMME, Georges, soldaat : 68
VANDECAPELLE, Albert-J.-Camille, Leuvens fabriekdirecteur : 69
VAN der ESSEN, Léon, professor : 73
VANDERMEULEN, Paul, aalmoezenier : 28
VAN ETTERYCK, Victor-Edouard, soldaat : 70
VAN ISEGHEM, André-Charles Dr in de rechten, districtscommissaris in Belgisch Kongo : 71

VAN LOOCKE, Emile, officier :72
VAN LOOCKE, Paul, officier : 72
VAN PEYVELDE, kunsthistoricus en professor :73
VAN ROLLEGEM, R., vliegenier : 74
van THIENEN, Fritzhof- : 68
van VOLLENHOVEN, Nederlands gezant te Brussel :11
von RICHTHOFEN, A., Duits vliegenier : 74
VRANCKX : 75

WAGEMANS, Godfroid, officier : 76
WAROUX, Fernand, vliegenier : 77

PLAATSAMEN

Aalter : 72
Amersfoort (Nederland) : 2
Antwerpen : 12, 27, 28, 35, 63
Ath : 13

Belgisch Kongo : 6, 47, 71
Brussel : 3, 40

Dendermonde : 55
Den Helder (Nederland) : 18
De Panne : 8
Duffel : 55

Elisabethstad (Belgische Kongo) : 71
Epepegem : 55
Eu (Frankrijk) : 46

Gaillon (Frankrijk) : 21, 48
Gent : 12
Grimbergem (Verbrande Brug) : 65
Groot-Brittannië : 24

Halen : 55
Hasselt : 76
Hofstade : 55
Hoogstade : 51
Houthulst : 72

Ijzer : 4, 5, 12, 14, 19

Le Havre (Frankrijk) : 66
Leuven : 51, 69
Luik : 29, 34, 53

Marseille (Frankrijk) : 6
Merksem : 72
Mexico : 6
Montana (zwitserland) : 59
Munster (Duitsland) : 43

Namen : 44

Oostende : 6

Parigné-l'Evêque (Frankrijk) : 13
Pont Brûlé, zie : Verbrande Brug

Rusland : 5

Ssart Tilman : 2

Siegburg (Duitsland) : 11, 56
Sint André bij Brugge : 72
Sougné-Remouchamps : 1

Thimister : 30
Tremelo : 55

Verbrande Brug (Grimbergen) : 65
Verviers : 58
Veurne : 8

Wahn (Duitsland) : 32
Wakkerzeel : 26

Zemst : 55
Zeist (Nederland) : 2